
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

PRÓFÉTÁK 3 1KIRÁLYOK 19,1-18

2018. JANUÁR 28.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 87. zsoltár

Imádkozzunk: Mennyei Atyánk, hódoló szívvel jövünk Hozzád, és kérünk, töltsd be szívünket, csendesíts meg bennünket, ajándékozz meg Szentlelkeddel, Igéd világoosságával, vezess bennünket utadon, tanácsolj, ha bizonytalanok lennénk, erősíts, ha gyengék, világosíts, ha sötétségben járunk, hívj bennünket Jézus Krisztushoz, hogy Őt lássuk, benne teljessé legyünk szent elhívásod szerint. Óérette kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

Textus: «Akháb pedig elbeszélte Jézabelnek mindazt, amit Illés cselekedett és a többek között, hogy hogyan ölte meg mind a prófétákat fegyverrel. És követet küldött Jézabel Illéshez, mondván: Ezt cselekedjék velem az istenek és úgy segéljenek, ha holnap ilyenkor úgy nem cselekszem a te életteddel, mint ahogy te cselekedtél azoknak életükkel mind egyig. Amit mikor megértett, felkelvén elmént, vigyázva az ő életére. És elmént Beersebába, amely Júdában volt; és ott hagyta a szolgáját. Ő pedig elment a pusztába egynapi járó földre, és elmenve leült egy fenyőfa alá, és könyörgött, hogy hadd haljon meg, és ezt mondta: Elég! Most óh Uram, vedd el az én lelkemet; mert nem vagyok jobb az én atyáimnál! És lefeküdt és elaludt a fenyőfa alatt. És ímé angyal illette őt, és mondta néki: Kelj fel, egyél. És mikor körülnézett, ímé fejénél volt egy szén között sült pogácsa és egy pohár víz. És evett és ivott, és ismét lefeküdt. És az Úr angyala eljött másodszor is és megillette őt, és mondta: Kelj fel, egyél; mert erőd felett való utad van. És ő felkelt, és evett és ivott; és elment annak az ételnek erejével negyven nap és negyven éjjel egész az Isten hegyéig, Hóreb-ig. És bemént ott egy barlangba, és ott aludt. És ímé, az Úrnak beszéde lett ő hozzá, és mondta néki: Mit csinálsz itt Illés? Ő pedig mondta: Nagy búsulásom van az Úrért, a Seregek Istenéért; mert elhagyták a te szövetségedet az Izráel fiai, a te oltáraidat lerontották, és a te prófétáidat fegyverrel megölték, és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek. És mondta: Jőjj ki és állj meg ezen a hegyen, az Úr előtt. És ímé ott az Úr volt elmenendő. És az Úr előtt ment nagy erős szél, amely a hegyeket megszagatta és meghasogatta a kősziklákat az Úr előtt; de az Úr nem volt abban a szélben. És a szél után földindulás lett;

de az Úr nem volt a földindulásban sem. És a földindulás után tűz jött, de nem volt az Úr a tűzben sem. És a tűz után egy halk és szelíd hang hallatszék. És mikor Illés ezt hallotta, befedte arcát palástjával, és kimenvén, megállt a barlang ajtajában, és ímé szózat lett ő hozzá: Mit csinálsz itt Illés? És ő felelt: Nagy búsulásom van az Úrért, a Seregeknek Istenéért, mert az Izráel fiai elhagyták a te szövetségedet, lerontották a te oltáraidat, és a te prófétáidat megölték fegyverrel, és én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek. És mondta az Úr neki: Menj el, térj vissza a te utadon a pusztán át Damaszkusba, és mikor oda jutsz, kenjed királlyá Hazáelt Szíriában; és Jéhut, a Nimsi fiát kenjed királlyá Izráelben, és Elizeust, az Abelméholabeli Sáfát fiát pedig kenjed prófétává a te helyedbe. És aki megmenekedik Hazáel fegyverétől, azt Jéhu öli meg, és aki megmenekedik a Jéhu fegyverétől, azt Elizeus öli meg. De meghagytok Izráelben hétezer embert: minden térdet, mely nem hajolt meg a Baálnak, és minden ajkat, mely nem csókolta meg azt.» (Királyok 1. könyve 19,1-18).

„Minekutána Isten sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által.” (Zsidó levél 1,1)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Eddig két próféta állt előttünk; először Mikeás próféta (akiről még néhány szót szólok), a legutóbb pedig Jeremiás próféta. Mind a két esetben különös tünemény állt előttünk. Mert bár a próféták (így Mikeás és Jeremiás is) Isten felséges üzenetét hirdetik, voltaképpen Isten szájai ők, sőt, nemcsak tolmácsok, hanem szívet és életet megédesítő, fölemelő, vigasztaló, megbátorító, útmutató üzenetet közölnek, mégis szinte kivétel nélkül mind magányos alakok. Többnyire magukra maradtak, nem fogadják el tőlük az üzenetet, beverik a szájukat, bölcsességüket, tanácsukat megvetik. Igen, mondtam: próféta az, akinek majd utóbb igaza lesz. Mégis, úgy érezzük, hogy ha meg kellene határoznunk, hogy kik voltak a próféták, akkor (talán leginkább talán a romantika hatására) magányos alakokat kezdünk keresni. Ha most ki kéne mennünk a Böszörményi útra, hogy keressünk egy prófétát, nyilván nem csoportban álló embereket keresnénk, hanem valami magányos, lehajtott fejű alak után néznénk, mondván, talán az próféta! De ezek külső jegyek, és még csak a próféták magányosságának okára sem adnak feleletet.

Hadd olvassak fel a Zsidókhoz írt levél 11. részéből egy rövid szakaszt. Mai prófétánk, Illés alakjának megértéséhez fontos lesz, hogy látnunk, miért mondotta ilyen bátran a Zsidókhoz írt levél eleje, hogy sok rendben, sok alkalommal szólott Isten hajdan az atyáknak a próféták által, most pedig nekünk, az utolsó időkben teljesen, egészen, mindent betöltve Jézus Krisztus által szólt. A levél 11. részéről azt tartjuk, hogy a hit hőseiről szól. Itt olvasunk Ábelről, Ábrahámról, Mózesről, és az ószövetség sok más nagy alakjáról. Aztán így kerekíti be a levélíró a szavait: «mit mondjak még, hiszen kifogynék az időből, ha szólnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jefteről, Dávidról, Sámuelről és a *prófétákról*.” A *prófétákról*! „Akik hit által országokat győztek le, igazságokat cselekedtek, az ígéretek elnyerték, az oroszlánok száját betömték, megoldották a tűz erejét, megmenekedtek a kard élettől, felerősödtek betegségből, erősek lettek a háborúban, megszalasztották az

idegenek táborait, asszonyok feltámadás útján visszanyerték halottjaikat, mások kínpadra vonattak visszautasítva a szabadulást, hogy becsesebb feltámadásban részesedjenek. Mások pedig megcsúfoltatások és megostorozások próbáját állották ki, sőt még bilincseket és börtönt is, megköveztettek, kínpróbát szenvedtek, ket-té fűrészeltettek, kardra hányattak, juhoknak és kecskéknak bőrben bujdosnak, nélkülözve, nyomorgattatva, gyötörtetve, akikre nem volt méltó e világ. Bujdosva pusztákon és hegyeken, meg barlangokban és földnek hasadékaiban. És mindezek, noha hit által jó bizonyóságot nyertek, nem kapták meg az ígéretet, mivel Isten mifelőlünk valami jobbról gondoskodott, hogy nálunk nélkül ők tökéletes-ségre ne jussanak.”

Ahogy olvastam ezeket a sorokat, mindjárt Illés próféta alakja is elének került. Épp olyan hirtelen, mint a Királyok könyvében. Ott is egyszer csak elének lép Illés - minden különösebb bevezetés nélkül. Akháb korában vagyunk. Róla már hal-lottunk, Mikeás próféta is abban az időben működött. Most egyszer csak előlép Illés, és harcot indít a hamis kultusz ellen. Tudjuk, Akháb király Föniciából hozott magának feleséget, Jézabel személyében. Ez egy diplomáciai házasság volt, és az-zal járt együtt, hogy Jézabel hozta az idegen vallást is, hozta a Baál-prófétákat, az Asera-prófétákat, Izrael igaz prófétáit pedig fegyverrel kipusztította. Ez ellen lép föl Illés próféta, majd később Elizeus próféta, sőt egy egész prófétai-tanítványi kör. Őket nevezték próféta-fiaknak.

Ma nem lehet Illés egész történetét elmondani, csak rövid címeket sorolok: egy menekülése idején hollók táplálták; ismerjük a történetét, hogyan fogadta be őt Sareptában egy özvegyasszony, hogyan történt ott, hogy az özvegyasszony véká-jából sohasem fogyott el a liszt és a korszóól sohasem fogyott ki az olaj; az ő fiát hozta vissza a próféta a halálból az életre; Illés szembe szegült Akháb királlyal és Jézabellel is, akik egy konstruált perben felségárulással, istengyalázással megvá-dolták Nábótót, hogy elragadják tőle kis szőlőbirtokát; de királyt is koronázott Illés, dinasztia sorsa van a kezében, majd tüzes szekéren elragadtatik az égből. Illés volt az, aki az égből le tudta hozni a tüzet, aztán esőt is. Ő az egyik legtito-katosabb, legkülönösebb prófétai alak: királycsináló, esőcsináló, tűzcsináló, jövőbe látó, aki egy tenyérynél felhőből meg tudja mondani, azt, ami még távol volt.

Ő a próféta, akiről azt mondja a Zsidókhöz írt levél, hogy barlangokban és a föld hasadékaiban bujdosott. Ő az a próféta az, akiről azt mondja, hogy általa asszo-nyok visszanyerték feltámadás útján gyermekeiket. És ő az a próféta is, aki ma-gános alakként áll előttünk. De most egy új fogalmat is be kell iktatnunk, mert éppen itt, a Királyok könyvében hallunk egy kifejezést, amit korábban csak egy-szer-kétszer olvashattunk az ószövetségben. A kifejezés így hangzik, hogy: az Isten embere. Ez talán eredetileg csak egy udvariassági kifejezés lehetett, erre van is egy történet, amikor Ábrahám elküldi szolgáját, hogy Izsáknak asszonyt szerezzenek, neki mondja Rebeka a találkozásukkor: gyere be hozzánk, Istennek áldott embere (1Mózes 24,30) Mindazáltal, a kifejezésnek többnyire kizárólagos értelme van: a prófétát jelenti. Először és meghatározó módon Mózesről halljuk ezt. Mózes ötödik könyvében, amikor Mózesnek végképp szembesülnie azzal, hogy ő már nem mehet be az ígéret földjére (ahogy a Zsidókhöz írt levél mondja Mózesről: csak

távolról üdvözölte az eljövendőket), Mózes áldást mond. Ezt olvassuk Mózes V. könyvének 31. részében: ezek pedig Mózesnek, az Isten emberének áldó szavai. Mózes: Isten embere, próféta. Aztán a Sámuel könyvében, majd itt, a Királyok könyvében újra felbukkan ez a kifejezés. A prófétákat nevezték látónak is, és jövendőmondónak is, sőt, tanúsítónak is, az Úr szolgájának is. De ennek is nagyon mély értelme van itt. Egyszer, egyszer csak föllép Illés, az Isten embere. Például akkor is, amikor Akháb királyt megint a szörnyű büntette miatt. A király és a felesége kifőzték, hogyan kell egy kisembert félretenni és hogyan kell a királyi birtokot nagyobbitani. Amikor Illés belép Akháb király elé, a király megrökönyödve mondja neki: megint idejöttél hozzám, Isten embere, hogy zaklass engem!! Nos, eszerint ez afféle zaklató tisztség. Isten embere az, aki beleszól a dolgokba. Isten embere az, aki nem hagyja, hogy annyiban maradjanak a dolgok, de nem azért, mint ő olyan fennkölt és roppant nagy igazságérzete volna; hanem azért, mert Isten küldi.

Éppen ide esik az a történet is, amelynek egy részét felolvastam. Itt egy nagy harc kellős közepén vagyunk. Idegen királyné érkezett Izraelbe; és ő, Jézabel hozta a maga papságát és prófétáit, jöttek a megmondó emberei. Az igaz prófétákat, a régi szövetségi törvény magyarázóit pedig kardélre hányatta, elűzte. Amikor Illés - az üldözés idején - a Kedrón patak völgyében bujkált, hollók táplálták. Aztán egy több éves aszály idején, amely óriási válságot okozott, Illés meggyőzte a királyt, hogy tartsanak istenítéletet. Jól ismerjük a történetet. A Kármel hegyén, Samária és Fönícia határán, oltárokat építettek. Ezeket a Jézabel prófétái és papjai körbe táncoltak és mindenféle rítussal tüzet kértek az égből, hogy meggyulladjon az oltárra készített áldozatuk. Nem történt semmi. Ekkor Illés az általa rakott oltárt még vízzel le is öntette, hogy még nehezebbé tegye a dolgot, majd imádkozott, hogy gyulladjon meg az oltár. Voltaképpen a saját nevét imádkozza Illés - héberül így hangzik: Élijáhu -, mely azt jelenti, hogy az Úr az én Istenem. Így imádkozott: Uram, mutasd meg, hogy Te vagy az Isten, hogy visszatérjen a nép tehozzád, hogy visszatérjen a király tehozzád, hogy helyre álljon a szövetség rendje. Igen, vannak ilyen történelmi pillanatok, amikor megrendítő csodának kell történnie, égzengésnek, villámlásnak, viharoknak, földrengésnek, meg kell mozdulnia égnek és földnek, hogy észhez térjen az ember és visszatérjen az Úrhoz, az igaz Istenhez. Illés imádsága nyomán meggyulladt az oltár, az istenítéletnek tanúi pedig ujjongva felkiáltanak: az Úr az Isten, az Úr az Isten! Aztán Illés parancsára a Baál prófétákat lemészárolják. De hiába a győzelem (vagy éppen azért), Jézabel megüzeni Illésnek, hogy bosszút áll rajta. Illés menekül. Először Beersebába megy. Ha valaki maga elé képzei a térképet, ez olyan, mintha Salgótarjánból lement volna Bajára, az ország északi részéről lemenekül a déli részbe, félrehúzódik, a szolgáját is elküldi, egyedül marad és meg akar halni. Ehhez sok szép magyarázatot fűztek már a magyarázók, és mindegyik mély emberi tapasztalatokon alapszik: hogy van az, hogy amikor valaki a siker csúcsára ér, nyomban mélybe zuhan, vagy éppen akkor omlik össze, amikor eléri a célját, vagy jönne a folytatás. Lám, Akháb király mégsem újítja meg Istennel a szövetséget, még mindig Jézabel foglya, a pogány

asszony uralkodik rajta, csak félig sikerült az áttörés. És lám, most ön maga ellen fordítja a haragot a próféta. Mások szerint itt egyfajta öngyilkossági késztetése támadt Illés prófétának. Én most nem akarok ezekben belemélyedni, csak egy szellemes magyarázatot hadd idézzek még.

Illés tehát leült egy fenyőfa alá, búsongott, és egy betanult szöveget ismételt, mintegy mantraként mondja: *nagy az én búsulásom a seregek Ura miatt, mert a Te néped megszegte a szövetséget, oltáraidat lerombolták, prófétáid meggyilkolták, és én egyedül maradtam és az én lelkemet is halálra keresik.* Ezt ismételteti. Ez a szöveg. De Isten először úgy gyógyít, hogy hagyja, hadd aludjon a próféta. Nem mond még neki semmit, nem történik semmi, hadd aludjon. Aztán egy angyal felébreszti Illést, egyél, igyál, mondja; ő eszik, iszik és megint alszik. Én ebből nem azt akarom kihozni, hogy a világon a legjobb dolog az alvó-kúra, de jól látjuk, hogy Illés, aki végső kétségbeesésben ön maga ellen fordult, vereségtudattal kínlódik, és tudja is, hogy mit akar elmondani Istennek, – most csak alszik. A baja nagyjából így foglalható össze: vége az ügynek! Győzelmet aratott, mégis vége az ügynek, kipusztította a Baál-prófétákat, mégis vége az ügynek. Meggyőzte Akháb királyt, hogy isteni erők vannak nála, mégis, vége mindennek, vége az ügynek. Nagyjából ezt hordozzák a szavai.

A Zsidókhoz írt levélhez igazodva arról szeretnék szólni, hogy hol ment végbe a prófétának az Istennel való beszélgetése, és milyen formában történt meg ez, és mi az, amit Illés Istentől hall. Azt olvassuk, hogy Beersaba-i tartózkodása után Illés negyven nap és negyven éjen át tartó zárandokúton elment a Hóreb hegyéhez. Ez a hegy az, ahol annak idején Mózes a Tízparancsolatot kapta. Ez a szövetségkötés helye. Még talán az sem véletlen, hogy negyven nap és negyven éjjel tartott a próféta útja odáig. Ha valaki utána néz, könnyen kiszámolhatja, hogy jó tempóban akár tíz nap alatt is oda lehetett volna gyalogolni. Itt meg azt halljuk, hogy éjjel és nappal ment, vagyis ez egy sajátos zárandokút, visszatérés a szövetségkötés helyére. Ott vagyunk a Hóreb hegyén. Mózes tehát ott vette a törvényt. Ám Mózes nem mehetett be az ígéret földjére, az Isten embere csak távolról üdvözölte az eljövendőket. Ez a másik Isten embere, Illés viszont otthagyja az ígéret földjét, a szent földet, és most elmegy oda, ahol Mózes találkozott Istennel. Mózesről tudjuk, hogy többször fölment a hegyre. Először vette a parancsolatokat, majd onnan lejöve látta, népe mindenféle pogányságba verte magát, dühében összetörte a szövetség tábláit, istenítéletet tartatott, majd visszament és közbenjárt a népért. Mózes folyton közbenjárt a népért. Azt váránk tehát, hogy most Illés próféta is közben fog járni a népért, hiszen érettük harcolt. Hiszen a próféták, régebben is és most Akháb idején is, majd később is, az Isten népéért éltek. Azt várhatnánk tehát, hogy most ott a hegyen, a Hórebben, Illés is kegyelmet kér majd Istentől népének. Mózes így tett kért. Mózes egészen, a halálnak is kiteszi magát: *Uram, inkább engem törölj ki az élet könyvéből, csak bocsáss meg nekik* (2Mózes 32). Közbenjár. Sőt, egészen ábrahámi módon alkudozik, azt mondja: Uram, kíméld már meg őket, mert azt fogják mondani, hogy kihoztad őket Egyiptomból, hogy itt pusztuljanak el, itt haljanak mega sivatag kellős közepén. Milyen lesz a renomé? Talán Illéstől is valami efféle kellene hallanunk, de Illés mondja a mantrát: *egyedül maradtam,*

nincsen senki, vége a szövetségnek; az a több száz év, ami Mózes és Illés között telt el, a honfoglalás, a Bírák kora, a hányattatások, a szabadítások, az ország kettészakadása, újbóli egyesülése, az Isten csodálatos vezetése, ez mi d semmi, nem ér semmit, vége van itt mindennek. Falujva hullunk, – mindenki elhagyott, Uram, egyedül én maradtam, de az én lelkemet is el akarják venni.

Néhány szót hadd szóljak arról a hangról is, amit a próféta itt meghall. Ott a Hó-reben Illés behúzódott egy barlangba, miközben mindenféle eget-földet mozgató jelenés történt, éppen olyan, amikről az imént szóltam. Igen, legyen földrengés, mozduljon meg minden, nyíljanak szakadékok, dőljenek össze az épületek, semmisüljön meg a világ, amit az ember fölépített, hogy észhez térjünk már! Vagy sújtson le villám és égjen szét körülöttünk minden, csak térjünk magunkhoz! Támadjon förgeteg. Egy 18. századi puritán teológus leírja, hogyan tért meg kamasz korában: úgy, hogy egy óriási vihar támadt és villámlások és mennydörgések harsogtak körülötte, és azt írja, hogy átélte benne Isten kimondhatatlan fenségességét. Igen, az érzengésben kicsivé lesz az ember. Átéli, hogy ő csak egy porszem a világteremtésben; amit Ábrahám is átélt, és ki is mondta: por vagyok! Isten nagysága és fensége legelőbb erre tanít meg bennünket. Ilyenkor nem lehet az Istennel haverkodni, nem lehet vele bizalmaskodni, nem lehet azt gondolni, majd elébe veszem ügyemet, ha úgy hozza a sora. Hiszen most fordítva, Isten jön, és az érzengés, a földrengés és a vihar körül fog és felragad bennünket. Ezt hallja most Illés a barlangban. A történet azonban megjegyzi: *de* Isten nem volt benne a viharban, *de* Isten nem volt benne a földindulásban, *de* Isten nem volt benne az érzengésben! Hanem hallott a próféta – így fordítja a régi Károli – egy halk és szelíd hangot...

Senki nem tudja jól lefordítani ezt a kifejezést. Amilyen nyelvet én tudok, végig böngésztem, hogy hol hogyan fordítják. Talán még a magyar fordítás a legjobb: halk és szelíd hang. Ám az itt szereplő szó – szelíd –, csak itt fordul elő hanggal kapcsolatban. Inkább úgy lehetne fordítani, ahogyan a fáraó álmánál, amelyet József fejtett meg. A fáraó álmában a Nílus partján látott hét kövér tehenet, aztán látott hét *sovány* tehenet (1Mózes 41) A régi Károli fordításban így van ez a kifejezés: ösztövé. Csökött tehén – ahogy nálunk mondanák. Eszik, de nem hízik, sovány, semmire se jó, kilátszik a bordája. Egy másik helyen ugyanezzel a szóval írja le Mózes könyve azt, hogy milyen volt a manna, amit Isten küldött táplálékkul népének, még kint a pusztában (2Mózes 16). Így olvassuk: *apró* gömböcskék jelentek meg a föld felszínén. Ézsaiás pedig ezt a szót használja a véges népekre: por - mint a port a szél, úgy kapja fel Isten őket (Ézs 40,15). Egyszer, amikor nagyon bánatos voltam, valaki kérdezte tőlem: hogy vagy, hogy vagy, látom, lógatod az orrod! Mondj egy jó szót a lelkiállapotodra? Erre én azt mondtam: fűrészpor, fűrészpor vagyok. Az mire jó? Most azt mondja a szentíró: halk és *szelíd* hang hallatszott, egy alig-hang. Ott, a viharban, ott, az érzengésben, ott, a földrengésben, amikor olyan szél támadt – írja a Királyok könyve –, hogy a sziklákat is megszagatta (nem a fákat, a sziklákat), ott egy szelíd hang szólal meg. És Illés tudja, hogy ez a hang az Úr hangja! Illés, a tűzcsináló próféta, ő, az esőfelhőt idéző próféta, ő, a seregeket legyőző próféta, ő, akiről azt írja a Zsidókhoz írt levél, hogy seregeket futamított meg, ő a halottakat feltámasztó próféta most tudja, hogy az a halk és szelíd hang

- abban szól neki Isten.

De, hát ezt a másik szót: halk, ezt meg úgy kellene lefordítani, hogy: csend. Ezért gyártottam egy szót, a próféta csend-hangot hall. Nem is hallja ezt más, és amit most hall, az csendre hívja őt. Van egy szép énekünk: «Csak légy egy kissé áldott csendben, s magadban békességre lelsz.» De itt most semmiféle magunk körül elrendezett csend nincsen, itt ez nem csend-kúra, amikor bedugaszoljuk a fülünket, vagy éppen csak azt tesszük, amit az antik orvos, Celsus javasolt már kétezer évvel ezelőtt, hogy ha bajod van, ülj csobogó víz mellé és hallgasd a csörgedezését! Itt nincs efféle csend, hogy a csend kellős közepette meghalljuk ezt a halk szót! Ez a vihar kellős közepén szólal meg! A csend-hang, az isteni szó int most csendre. Az isteni szó maga a csend. És mit hall Illés ebben a csendben? Egy kérdést, személyesen neki szólót: mit csinálsz itt, Illés? Ő meg mondja a maga baját, a saját mant-ráját. Vége a szövetségnek, vége az Isten népének, az oltárok lerombolva, a próféták meggyilkolva, ő pedig egyedül van. Valóban? Ismerjük a választ, és gyorsan folytatjuk is, hogy Isten kifejti Illésnek, hogy nem maradt egyedül, hanem vannak még hétezren Izraelben, akik nem hódoltak be a bálványoknak, nem hajtottak térdet, nem csókolgatták a Baált, nem estek bálványimádásba, nem pártoltak el a hamissághoz. És azt is gyorsan hozzáfűzzük: hogy van még itt valami! Tényleg egyedül volt Illés? Azt mondja történet, hogy elment Illés Hóbre, ahol az Úr volt elmenendő. S előtte mentek követői: a villámlás, a vihar, a szél. Ott volt hát Isten, és ha Isten jelen van, akkor te már nem vagy egyedül, és az ő csend-szava megkérdezi téged. Csak téged kérdez és csak a te sorsod felől kérdez. De most ne kapkodjunk el ezt a kimenetet.

Mit mond ez a hang? A hang fölhatalmazza a prófétát, aki mindent letenne, aki csődnél tartja az egész életét, aki ugyan mindent kitűnően elvégzett és mégis kudarcban él. Ismeritek, testvérek, ezt az állapotot? Ezt mondjuk magunknak: én már mindent megcsináltam, nekem csupa csillagos ötös van a bizonyítványomban, én mindent pontosan úgy végeztem, ahogy az Úr mondta, – és nincsen semmi, csak fűrészipor. Ez a legborzasztóbb állapota az embernek, mert azt sem mondhatja, hogy elrontottam a dolgot. Illés nem rontott el semmit, de győzelméből nem jött semmi. Isten most fölhatalmazza, új útra küldi, feladatot bíz rá, meghatározza a sorsát, – és megnyugtatja a prófétát, hogy nincs egyedül, mert hagyott maradékot. Ez lesz a prófétai üzenet tehát.

Kedves testvérek, Isten emberéről hallottunk. Most az a kérdés, hogy a Zsidókhöz írt levél leírása fényében hogyan jutunk az Isten emberétől az Isten-emberig, Illés prófétától Jézus Krisztusig? Amikor Krisztus megkérdezi a tanítványait, kinek mondják őt az emberek, a tanítványok idézik a szállongó híreket (Máté 16,13): némelyek azt mondják, hogy Jézus próféta, némelyek azt mondják, hogy ő Keresztelő János, aki feltámadt a halálból, némelyek pedig azt mondják, hogy ő Illés, aki eljövendő volt. De Jézus Krisztus nem az Isten embere, hanem annál több: ő az Isten-ember. És az Ő szavában, Isten új szövetsége jelenik meg, amit nem mi tartunk meg, hanem Isten őriz meg hűségesen. Ennek a szövetségnek Jézus Krisztus a keze. Így halljuk ezt Pál apostol szép szavaival a Timótheushoz írt levélben: ha mi hűtlenkedünk is, Ő hű marad, Ő magát meg nem tagadhatja (2Tim 2,13).

Mit csinálsz itt Illés? Mit csinálsz itt, kedves testvérem? Magadra maradtál, egyedül vagy, senkid nincs, minden összedőlt, amit elvégeztél, vagy amit építettél, az semmire se jó? Az a csend-hang, az a halk és szelíd hang az Isten igazi hangja, az Isten-ember hangja, a Jézus Krisztusé. Augustinus egyik misztikus magyarázatában azt mondja, hogy nem fölöslegesen keressük Krisztust az őszövétségben. Látjuk ott is a mi szelíd Krisztusunkat, az önmagát feláldozó Krisztust, azt a Krisztust, aki azt mondja, hogy boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet. Hol van Krisztus a királyok, a harcos próféták, az Illések a világában, és a világtörténelmi kataklizmák közepette, hol van ő a törvény vasjárma alatt, hol van Jézus Krisztus? Nos, ott, ott is, a Hóreb hegyén, abban a halk és szelíd hangban. Ez az Ő hangja, ez a csend-hang, ez az Isten hangja, amit nekünk minden vihar, minden jaj, minden küzdelem, minden földrengés, minden villámlás, minden földindulás közepette is és ellenére is meg kell hallanunk. Adja Isten Szentlelke, a tűznek, az ihletnek, a fölemeltetésnek, a lendületnek, az új életnek Lelke, adja a hit-plántáló isteni Lélek, adja meg mindannyiunknak, hogy bajunkban, nyomorúságunkban meghalljuk a mi üdvözítőnk, Jézus Krisztusunk szavát, amit mondott egykor Illésnek, és mond ma nekünk is. Ámen

Imádkozunk! Köszönjük, mennyei Atyánk, hogy beleszólsz az életünkbe. Köszönjük, hogy nemcsak nekünk vannak kérdéseink, hanem Te is megkérdesz bennünket. S köszönjük, hogy eltalálsz a szívünk legmélyéig. Köszönjük, hogy szólsz akkor is, amikor úgy érezzük, nincs már szó és nincs is mit mondani. A megfáradtakért, az elesettekért, a kedvüket szegettekért könyörgünk. A menekülőkért imádkozunk, akik csak kétségbeesett ítéletet tudnak mondani önmagukról. A halk és szelíd szóért könyörgünk, éppen akkor van rá a legnagyobb szükségünk, amikor zajong körülöttünk minden, amikor annyi hang ragad fel és sodor bennünket, hogy már nem is tudjuk, kik vagyunk, és miért vagyunk. Az Isten-ember szaváért könyörgünk, az elhívó, megújító, gyógyító szóért, az egyetlen szóért, amely új életet és feltámadást ígér! Őbenne újítsd meg a mi életünket. Eléd visszük beteg testvéreinket, leginkább azokat, akik a prófétával együtt már olyan sokat mondták: elég volt! Kegyelmedet áraszd ki rájuk, újítsd meg életüket. A gyászolókért könyörgünk, bátorítsd őket a feltámadás erőivel. Könyörgünk anyaszentegyházadért, különösen azokért, akik a Krisztus nevéért üldöztettek; Óérettük könyörgünk, akikre azt mondja szent Igéd: nem méltó rájuk a világ! Órizd és tartsd meg őket igaz hitben, hűségben, kegyelmedben. Mennyei Atyánk, kérünk, hogy Igédet tedd szívünkben magvetéssé, hogy meghozhassuk gyümölcsét Neved dicsőítve, embertársaink javát szolgálva, szereteted törvényét betöltve. Krisztusért hallgasd meg imádságunkat. Ámen